

Het Aziatische wonder

Sinds 1965 vertoont Oost-Azië een twee keer zo snelle groei per hoofd als de OESO-landen, en een zelfs drie keer zo snelle groei als het Midden-Oosten, Zuid-Azië en Latijns-Amerika. Het leeuwedeel van deze groei komt voor rekening van slechts acht landen, te weten Japan, Taiwan, Zuid-Korea, Singapore, Hong Kong, Indonesië, Maleisië, en Thailand. Nog opvallender is het feit dat deze acht er als enige in zijn geslaagd om snelle groei te combineren met een steeds gelijkmatiger inkomensverdeling. Hierdoor konden de voordelen van de economische ontwikkeling aan nagenoeg de gehele bevolking ten goede komen. In een recente studie gaan onderzoekers van de Wereldbank dieper in op de oorzaken van dit succes, en op de vraag of het gevoerde beleid navolging verdient¹.

Het beleid van de acht wordt gekenmerkt door een preoccupatie met macro-economische stabiliteit en exportgeleide groei. Daarmee houden de acht zich voorbeeldig aan de beleidsaanbevelingen die de Wereldbank in het *World Development Report 1991* voor duurzame groei heeft geformuleerd: macro-economische stabiliteit, investeringen in menselijk kapitaal, open handelsverkeer en een omgeving die concurrentie en particuliere investeringen aanmoedigt. Zo is het basisonderwijs in alle acht landen vrij toegankelijk, terwijl de toegang tot secundair onderwijs sterk is vergroot. Particuliere investeringen kunnen gefinancierd worden door de omvangrijke particuliere besparingen, die op hun beurt aangemoedigd worden door positieve reële rentes en een solide bankwezen. Voorts wordt de allocatieve efficiëntie gewaarborgd door het beperken van prijsdistorsies en door de mogelijkheid voor exporteurs om grondstoffen, halffabrikaten en kapitaalgoederen tegen wereldmarktprijzen te importeren.

Naast het bovengenoemde voorwaardenscheppende beleid hebben de acht zich in meer of mindere mate ingelaten met specifieke overheidsmaatregelen ten behoeve van de export en de industriële ontwikkeling. Exportmaatregelen betreffen bij voorbeeld directe toegang tot deviezen en (gesubsidieerde) kredieten, terwijl industriepolitieke interventies zich uitstrekken van investeringsvergunningen en kredietrantsoenering tot strategisch handelsbeleid.

De (liberale) onderzoekers zitten met deze overheidsinterventies duidelijk in hun maag. Groei en interventies blijken immers samen te kunnen gaan! In de studie wordt erkend dat interventies tot betere uitkomsten kunnen leiden, maar alleen onder bijzonder stringente voorwaarden. Interventies moeten marktfalen corrigeren, met name coördinatieproblemen die verhinderen dat investeringen naar de hoogstrenderende sectoren worden geleid. Onpartijdige instituties moeten controleren of bevoordeelde bedrijven wel aan marktgerelateerde criteria voldoen, en zonodig de interventie ongedaan maken. Voorts moeten de interventiekosten beperkt blijven, en in geen geval de macro-economische stabiliteit ondermijnen.

Uit de studie blijkt dat de acht landen ook deze strenge voorwaarden ter harte hebben genomen. De meeste landen hebben volstaan met gematigd beleid ten behoeve van de exportsector. Volgens de onderzoekers betreft dit een gerechtvaardigde interventie gezien de vele positieve externe effecten die aan exporten vastzitten (leereffecten, toegang tot technologie, interactie met menselijk kapitaal).

Desalniettemin blijken er grote verschillen tussen de acht landen te bestaan. Waar voor Singapore en Hong Kong rentesubsidies al te ver gingen, zijn Japan, Zuid-Korea en Taiwan nog een stap verder gegaan, en wel in de richting van een industriebeleid, ondersteund door exportprijkkels, kredietrantsoenering en een strategisch handelsbeleid. Overigens hielden ook deze landen zich redelijk aan de criteria van de onderzoekers. Zo werden in Japan en Korea instituties opgezet ten behoeve van de noodzakelijke informatie-uitwisseling. Door deze instituties bovendien te belasten met de toetsing van exportprestaties, werd bereikt dat ook de ondersteunde sectoren indirect met de tucht van de wereldmarkt werden geconfronteerd.

Al met al lijkt het groeisucces van de acht Aziatische landen te zijn bepaald door per land wisselende combinaties van voorwaardenscheppend beleid en interventies in de markt. Verdient dit voorbeeld ook anno 1993 navolging? Voor het marktconforme, voorwaardenscheppende deel is het antwoord een volmondig ja. Hetzelfde geldt voor gematigde interventies ten behoeve van de exportoriëntatie. De onderzoekers benadrukken dat de mogelijkheden voor exportgeleide groei nauwelijks minder zijn dan tien of twintig jaar geleden. Ondanks de recessie is de westerse vraag naar de export uit de acht Aziatische landen blijven groeien; de export van ontwikkelingslanden beslaat slechts enkele procenten van de OESO-vraag naar industrieproducten, door handelsliberalisatie nemen de perspectieven voor Zuid-Zuidhandel toe, enz.

Daarentegen zijn door de mondialisering van de wereldeconomie de mogelijkheden voor protectionisme en interventies op de kredietmarkt duidelijk afgenomen. Ontwikkelingslanden moeten daar echter niet al te rouwig om zijn. Voor Zuid-Korea en Japan blijkt dat de meerwaarde van de industriepolitieke interventies nauwelijks aan te tonen valt, terwijl op dit gebied de kans op ongelukken bijzonder groot is. Bovendien hebben naast Singapore en Hong Kong ook Indonesië, Thailand, en Maleisië laten zien dat snelle economische groei heel goed op een marktconforme manier kan worden bereikt.

A.R.G.J. Zwierts

1. *The East Asian Miracle; economic growth and public policy*, Wereldbank/Oxford University Press, 1993, 389 blz.